

ชื่องานวิจัย : กระดิ่งมะกรูดลดอาการชาเท้าในผู้ป่วยเบาหวาน
ผู้วิจัย : นางสาวจุฑามาศ มุจจลินท์วิมุตติ และคณะ
หน่วยงาน : โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโนนแพ่ง ตำบลหนองสนม
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
ปีงบประมาณ : ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

โรคเบาหวานเป็นโรคเรื้อรังที่เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญระดับโลก ข้อมูลสถิติ ขององค์การอนามัยโลกปีพ.ศ.๒๕๕๕(๑) พบว่าใน ๑๐ ของประชาชนในวัยผู้ใหญ่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ปัจจุบันคาดการณ์ว่า มีผู้ป่วยเป็นโรคเบาหวานอยู่ประมาณ ๓๕๖ ล้านคน สำหรับประเทศไทย จากรายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๒(๒) พบความชุกเป็นร้อยละ ๖.๙ มีการคาดการณ์ว่าปัจจุบันมีผู้ป่วยเบาหวานอยู่ไม่ต่ำกว่า ๓ ล้านคน ทั่วประเทศ ทั้งนี้พบว่าผู้ป่วยเบาหวานที่สามารถควบคุมน้ำตาลให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมได้มีเพียง ร้อยละ ๓๐ โดยประมาณ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาแทรกซ้อนต่างๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นภาวะแทรกซ้อน ที่หลอดเลือดขนาดใหญ่ (macrovascular complications) หรือหลอดเลือดขนาดเล็ก (microvascular complications) การที่มีระดับน้ำตาลในเลือดสูงเป็นเวลานาน ส่งผลให้ผู้ป่วยเบาหวานมีความเสี่ยงสูง ต่อการถูกทำลายระบบประสาทและหลอดเลือดส่วนปลายเมื่อเกิดการบาดเจ็บที่เท้าผู้ป่วยที่มีระบบประสาทรับรู้ความรู้สึกส่วนปลายผิดปกติจะไม่สามารถรับรู้ความรู้สึกได้และหากหลอดเลือดที่มาเลี้ยง ขาและเท้ามีปัญหาจะทำให้ขบวนการรักษาแผลของร่างกายเป็นไปอย่างล่าช้า ทั้งนี้หากมีการติดเชื้อ รุนแรงร่วมด้วย ผู้ป่วยอาจจะต้องถูกตัดเท้าหรือขา ปัจจุบัน ภาวะแทรกซ้อนที่เท้าในผู้ป่วยเบาหวานเป็นสาเหตุสำคัญ ทำให้เกิดการสูญเสียขา และเท้าในผู้ป่วยมากที่สุด จากสถิติของสมาพันธ์เบาหวานโลก (International Diabetes Federation) พบว่า ผู้ป่วยเบาหวานมีความเสี่ยงต่อการถูกตัดขามากกว่าผู้ป่วยที่ไม่เป็นเบาหวานถึง ๒๕ เท่า(๓) และร้อยละ ๗๐ ของการถูกตัดขา มีสาเหตุมาจากโรคเบาหวาน ทุกๆ สามสิบวินาทีจะมี ผู้สูญเสียขาหรือเท้าจากเบาหวานหนึ่งข้าง จากการศึกษาก่อนหน้านี้ พบว่าอุบัติการณ์การเกิดแผล พบประมาณร้อยละ ๑-๔ ต่อปี(๔) และพบอุบัติการณ์ในช่วงชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานทั้งหมดสูงถึง ร้อยละ ๒๕(๕)สำหรับประเทศไทยจากการศึกษาพบว่าความชุกของการเกิดแผลที่เท้าในผู้ป่วยเบาหวาน มีประมาณร้อยละ ๑ - ๒๐(๖-๘) โดยความชุกของการตัดเท้าพบประมาณร้อยละ ๑.๖(๙) จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าการเกิดภาวะแทรกซ้อนที่เท้าจากเบาหวานเป็นปัญหา ที่สำคัญอย่างยิ่ง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย และเป็นภาระของประเทศ ทั้งนี้ พบว่าประมาณร้อยละ๘๕ของการสูญเสียขาจากเบาหวานสามารถป้องกันได้ (๑๐)ดังนั้น การตรวจค้นหาและดูแลรักษา ผู้ป่วยตั้งแต่ระยะแรก จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งนอกจากนี้ องค์ประกอบสำคัญของระบบการป้องกัน ดูแลและรักษาผู้ป่วยภาวะแทรกซ้อนเบาหวานที่เท้าควรประกอบด้วยระบบทะเบียนผู้ป่วยที่สามารถ ติดตามได้ ทีมงานที่เข้มแข็งและมีศักยภาพในการตรวจคัดกรอง และป้องกันการเกิดแผลที่เท้า